

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí, 2025

Staidéar Gnó

Comhleibhéal

Dé Luain 9 Meitheamh Tráthnóna 1:30 - 3:30

270 marc

Scrúduimhir

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Dáta Breithe

		/			/		
----------------------	----------------------	---	----------------------	----------------------	---	----------------------	----------------------

Scríobh 3 Feabhra 2005
mar 03 02 05, mar shampla

Stampa an Ionaid

--

Treoracha

Tá **dhá** roinn sa pháipéar seo.

Roinn A	90 marc	15 cheist
Roinn B	180 marc	3 cheist

Freagair na ceisteanna go léir.

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin i gcomhair graf agus léaráidí.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá curtha ar fáil dóibh sa leabhrán seo. Tá spás le haghaidh obair bhreise i gcúl an leabhráin. Lipéadaigh aon obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Scanfar an leabhrán scrúdaithe seo agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair an scrúdaitheora. Is féidir nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Is ceadmhach áireamhain a úsáid.

Scríobh déanamh agus múnla d'áireamhain sa bhosca:

Admhálacha

Leathanach 3: www.pulseplush.com

Leathanach 3: www.istockphoto.com

Leathanach 3: www.globalcurrencyflows.com

Leathanach 6: www.cadbury.ie

Leathanach 10: www.businessday.ng

Leathanach 11: www.hypergene.com

Leathanach 19: www.agriland.ie

Leathanach 19: www.shutterstock.ie

Leathanach 19: www.volkswagen.com

Freagair na ceisteanna go léir.

Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.

Ceist 1

Tá sócmhainní de chuid cuideachta ar an liosta thíos. Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu is sócmhainn sheasta nó sócmhainn reatha **gach** ceann de na sócmhainní sin:

Sócmhainní	Sócmhainn Sheasta	Sócmhainn Reatha
Áitreabh 		
Airgead tirim 		
Feithicil Seachadta 		

Ceist 2

In 2022, tháinig méadú €32m ar an gcáin siúcra a bailíodh in Éirinn.

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu is cáin dhíreach nó cáin indíreach an cháin siúcra.

Cáin dhíreach

☐

Cáin indíreach

☐

Tabhair cúis le do fhreagra.

Cúis:

Ceist 3

Sa ghrafaic thíos ón Suirbhé ar an Lucht Saothair de chuid na Príomh-Oifige Staidrimh léirítear na figiúirí fostaíochta agus dífhostaíochta i Ráithe 1 de 2022 agus i Ráithe 1 de 2023.

Suirbhé ar an Lucht Saothair, POS, R1 2023

- (i) Cad a chuireann an ghrafaic eolais in iúl dúinn maidir leis an athrú ar an leibhéal fostaíochta in Éirinn ó Ráithe 1 de 2022 go Ráithe 1 de 2023?

- (ii) Tabhair breac-chuntas ar bhuntáiste **amháin** don gheilleagar a bhaineann leis an athrú ar an leibhéal fostaíochta.

Ceist 4

De réir a chéile, tá gnólachtaí ag baint níos mó úsáide as an teicneolaíocht chun cabhrú leo rath a spreagadh. Déan cur síos ar chostas sóisialta **amháin** agus ar chostas comhshaoil **amháin** a bhaineann leis an dul chun cinn sa teicneolaíocht le blianta beaga anuas.

Costas Sóisialta:
Costas Comhshaoil:

Ceist 5

Úsáid an t-eolas atá sa sliocht thíos as sonrasc agus comhlánaigh na trí spás fholmha.

	€
Iomlán (gan CBL san áireamh)	25,000
Lascaine Thrádála (10%)	2,500
Fo-iomlán	
CBL (23%)	
Iomlán (CBL san áireamh)	

Ceist 6

Cuir in iúl le tic (✓) sa tábla thíos cé acu is ioncam rialta nó ioncam neamhrialta na foinsí ioncaim.

Foinse Ioncaim	Ioncam Rialta	Ioncam Neamhrialta
Bunphá		
Sochar Linbh		
Bónas		

Ceist 7

Thosaigh Áine Ní Mhóráin ag obair mar Chuntasóir le Fuinneoga K&K Teo. i gCo. Loch Garman le déanaí. Tabhair breac-chuntas ar cheart **amháin** atá ag Áine mar fhostaí agus ar fhreagracht **amháin** atá uirthi i leith a fostóra.

Ceart:
Freagracht:

Ceist 8

Sheol Cadbury a gcuid Barraí Plandabhunaithe Veigeánacha in 2022.

- (i) Sainaithin spriocmhargadh le haghaidh na dtáirgí seo.

--

- (ii) Tabhair breac-chuntas ar chúis **amháin** ar chinn Cadbury barraí veigeánacha plandabhunaithe a tháirgeadh.

Ceist 9

Cuir in iúl le tic (✓) sa bhosca ceart cé acu is san earnáil phoiblí nó san earnáil phríobháideach atá na daoine seo thíos ag obair.

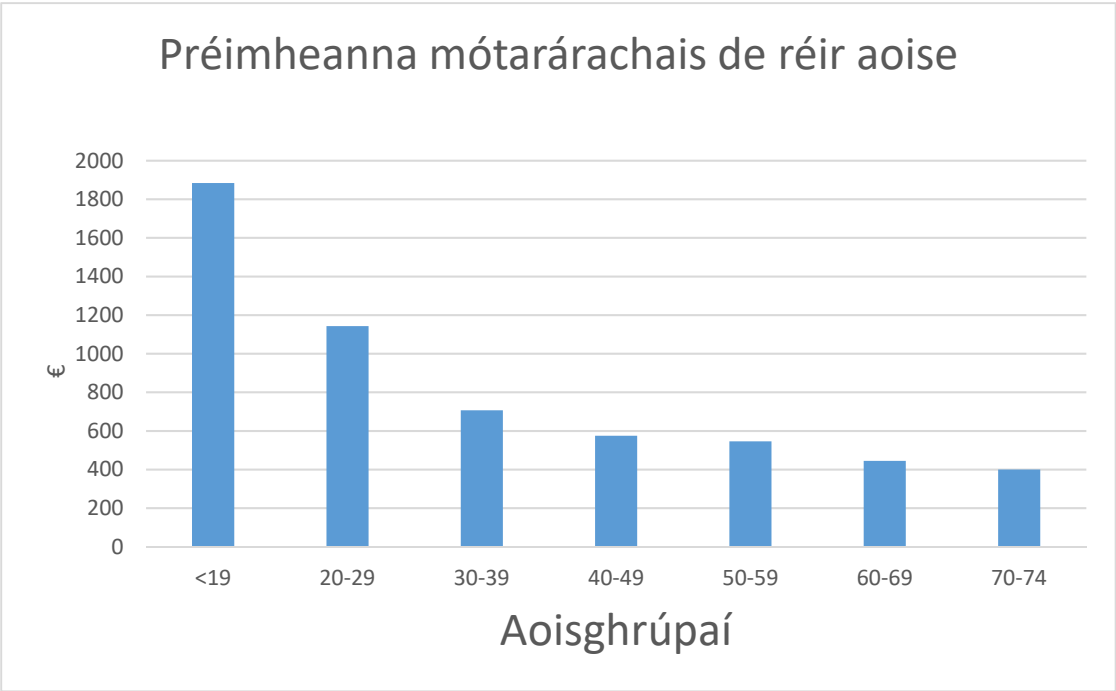
	An Earnáil Phoiblí	An Earnáil Phríobháideach
Gardaí		
Cúntóir Siopa in Tesco		
Píolóta le Ryanair		

Ceist 10

- (i) Mínigh an téarma “tobcheannach”.

- (ii) Tabhair breac-chuntas ar riosca **amháin** a bhaineann le tobcheannach do thomhaltóir.

Ceist 11

Arna chur in oiriúint ó *Chill Insurance*

Léirítear sa chairt thuas na meánphréimheanna mótararachais in Éirinn in 2023.

(i) Mínigh an téarma “préimh árachais”.

(ii) Cad a chuirtear in iúl faoi phréimheanna mótararachais sa chairt thuas?

Ceist 12

“Ceolchoirmeacha in Áth Cliath fógartha ag Taylor Swift”

The Irish Times, 20 Meitheamh 2023

Mínigh **dhá** thoisc a imríonn tionchar ar an éileamh ar thicéid le haghaidh cheolchoirmeacha Taylor Swift.

1.
2.

Ceist 13

Tuilleann cúntóir díolacháin €14 in aghaidh na huaire agus am dúbailte má oibríonn sí ar an Satharn nó ar an Domhnach.

Ríomh an Pá Comhlán a bheadh aici an tseachtain seo dá n-oibreodh sí ar feadh 12 uair an chloig i rith na seachtaine agus 7 n-uair an chloig ag an deireadh seachtaine.

Do chuid oibre:

Freagra:

Ceist 14

Comhlánaigh an Ráiteas Ioncaim seo de chuid na cuideachta Ó Dubhghaill Teo. don bhliain dar chríoch 31/12/2023:

Ráiteas Ioncaim do Ó Dubhghaill Teo. don bhliain dar chríoch 31/12/2023		
	€	€
Díolacháin		500,000
Lúide Costas díolachán		
Stoc Tosaigh	20,000	
Ceannacháin	280,000	
Lúide Stoc Deiridh	15,000	
Costas Díolachán		
Brabús Comhlán		

Ceist 15

Meastar go bhfuil 4,300 fiontar sóisialta ag oibriú in Éirinn.

Arna chur in oiriúint ó gov.ie, lúil 2024

(i) Mínigh an téarma “fiontar sóisialta”.

(ii) Déan cur síos ar dhúshlán **amháin** atá roimh fhiontair shóisialta.

Freagair na 3 cheist go léir.

Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.

Ceist 16

(a) Tá Dáithí Ó hÉimhín agus a bhean chéile, Linda, ina gcónaí i dTrá Lí, Co. Chiarraí in éineacht lena dtriúr páistí. Is múinteoir é Dáithí agus is Paraimhíochaineoir í Linda. Is mian leo airgead a choigilt le haghaidh oideachas a gcuid páistí san am atá le teacht.

- (i) Mol **dhá chineál** Institiúide Airgeadais **éagsúla** ina bhféadfadh Dáithí agus Linda a gcuid airgid a choigilt.
Tabhair **cúis éagsúil** leis an dá mholadh.

Institiúid Airgeadais 1:
Cúis:
Institiúid Airgeadais 2:
Cúis:

- (ii) Tá roinnt céimeanna i saolré pearsanta airgeadais.
Baineann teastálacha éagsúla le gach céim, agus foinsí éagsúla ioncaim mar mhaoiniú ag na teastálacha sin.
Tabhair sampla le haghaidh gach ceann de na ráitis seo a leanas:

Ráiteas	Sampla
Teastáil do dhuine cleithiúnach / do dhuine atá ag brath ar dhaoine eile:	
Foinse ioncaim do dhuine atá ar scor:	

(b) Cuid riachtanach de theaghlach ar bith a rith is ea buiséad.

(i) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis ar cheart do theaghlaigh buiséad a ullmhú.

1.
2.

(ii) D'ullmhaigh muintir Uí Éimhín a mbuiséad teaghlaigh ó Eanáir go hAibreán. Comhlánaigh Buiséad Mhuintir Uí Éimhín.

Buiséad Mhuintir Uí Éimhín	Eanáir	Feabhra	Márta	Aibreán	Iomlán
	€	€	€	€	€
Ioncam (A)	5,200	5,200	5,650	5,200	
Caiteachas (B)	3,800	3,450	4,100	5,420	
Airgead Glan (A lúide B)					
Airgead Tosaigh	600				
Airgead Deiridh					

Do chuid oibre más gá:

(iii) I bhfianaise a mbuiséid, an bhfuil sé d'acmhainn ag muintir Uí Éimhín €500 a choigilt in aghaidh na míosa? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.
 Tabhair cúis le do fhreagra. Tá ☐ Níl ☐

Cúis:

(c) (i) Liostaigh **trí** cháin a bhféadfadh go mbeadh ar mhuintir Uí Éimhín iad a íoc.

1.
2.
3.

(ii) Is é an cánachas an phríomhfhoinsé ioncaim i mBuiséad Náisiúnta na hÉireann.
Seachas an cánachas, mínigh **dhá** fhoinsé eile ioncaim atá ag Rialtas na hÉireann.

1.
2.

(iii) Bhí rátaí úis an Bhainc Ceannais Eorpaigh (BCE) níos airde in 2022 ná mar a bhí siad sa 22 bhliain roimhe sin.

Déan cur síos ar thionchar **amháin** a d'fhéadfadh a bheith ag ardú sna rátaí úis ar gach ceann acu seo thíos:

Coigilteas:
Iasachtaí a fháil:

Ceist 17 (a) (i) Úsáid na sonraí thíos chun Leabhar Airgid Anailísithe Ith i gCeart Teo. do mhí na Bealtaine 2024 a chomhlánú agus comhardaigh an cuntas.

Dáta	Idirbheart	Méid €	Do chuid oibre más gá
01/05/2024	D'infheistigh scairshealbhóirí sa chuideachta	17,500	
03/05/2024	Earraí a ceannaíodh lena n-athdhíol	9,000 + CBL@23%	
05/05/2024	Earraí a díoladh	11,000 + CBL@23%	
12/05/2024	Pá a íocadh	3,000	
19/05/2024	Bille leictreachais a íocadh	2,000	
26/05/2024	Pá a íocadh	3,000	

Dr	Leabhar Airgid Anailísithe Ith i gCeart Teo.											Sr
Dáta	Sonraí	Banc	Díolacháin	CBL	Caipiteal	Dáta	Sonraí	Banc	Ceannacháin	CBL	Leictreachas	Pá
2024		€	€	€	€	2024		€	€	€	€	€

- (ii) Breac na hiomláin chuí go léir ó Leabhar Airgid Anailísithe Ith i gCeart Teo. sna cuntais mhórléabhair thíos.

Dr _____ cuntas _____

Sr _____

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

Dr _____ cuntas _____

Sr _____

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

Dr _____ cuntas _____

Sr _____

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

Dr cuntas _____ Sr

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

Dr cuntas _____ Sr

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

Dr cuntas _____ Sr

Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán

(iii) Úsáid iarmhéideanna na mórleabhar agus comhlánaigh comhardú trialach lth i gCeart Teo.

Comhardú Trialach lth i gCeart Teo. mar a bhí ar an 31 Bealtaine 2024		
	Dr	Sr

- (b) Oibríonn Fionn mar chócaire. Thug sé faoi deara le déanaí go bhfuil méadú tagtha ar an líon daoine a bhíonn ag iarraidh bia sláintiúil. D'oscail sé gnólacht bia shláintiúil beir leat dá chuid féin faoin ainm Fionn Folláin Teo. sa Mhuileann gCearr, Co. na hIarmhí.

(i) Mínigh riosca **amháin** d'Fhionn agus a ghnólacht féin á bhunú aige.

(ii) Tá tionchar ag Fionn Folláin Teo. ar an gceantar áitiúil ina bhfuil sé lonnaithe. Déan cur síos ar **dhá** thionchar a d'fhéadfadh Fionn Folláin Teo. a imirt ar an gceantar áitiúil.

1.
2.

(iii) Agus a ghnólacht á bhunú aige, mhol an Oifig Fiontair Áitiúil san Iarmhí d'Fhionn Plean Gnó a ullmhú.

Mínigh **dhá** chúis ar cheart do ghnólacht Plean Gnó a ullmhú.

1.
2.

Ceist 18

- (a) (i) Úsáideann Búitíc Bhairbre promóisean díolachán lena gcuid táirgí a mhargú. Mínigh an téarma “Promóisean Díolachán”.
Tabhair **dhá** shampla de mhodhanna promóisin díolachán a d’fhéadfadh Búitíc Bhairbre a úsáid.

Promóisean Díolachán:
Sampla 1:
Sampla 2:

- (ii) Sainaithin trí thréith a bhaineann le tomhaltóir maith.

1.
2.
3.

- (iii) Cheannaigh Máire gúna ar €150 i mBúitíc Bhairbre. Nuair a thug sí abhaile é, chonaic sí nach raibh sé ag teacht lena seaicéad. An lá dár gcionn, d’fhill Máire ar Bhúitíc Bhairbre agus d’iarr sí aisíocaíocht.
An bhfuil Máire i dteideal, de réir dlí, aisíocaíocht a fháil?
Cuir in iúl le tic (✓) sa bhosca ceart.

Tabhair cúis le do fhreagra.

Tá

☐

Níl

☐

Cúis:

- (b) (i) Bíonn Éire ag trádáil lena lán tíortha fud fad an domhain. Léigh na ráitis thíos agus cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun an tábla a chomhlánú:

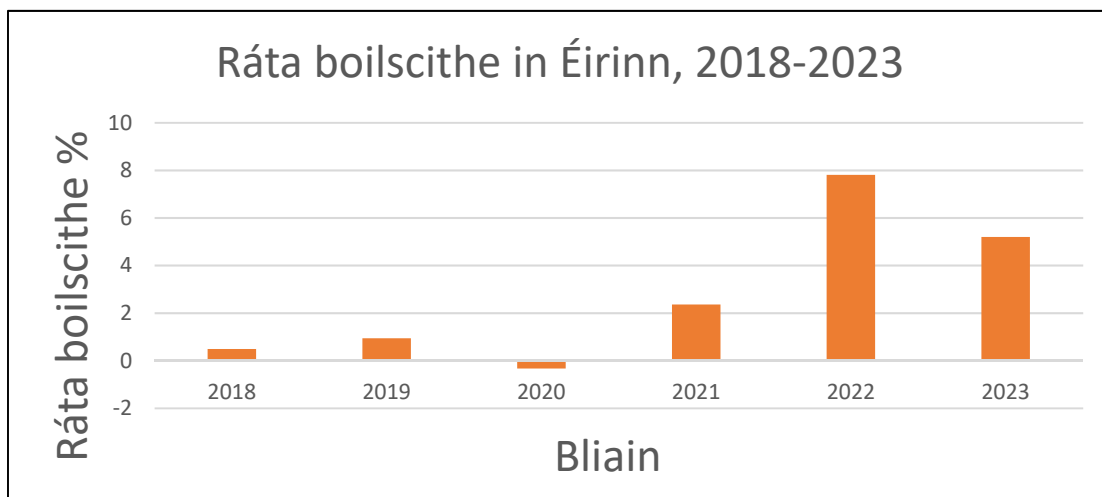
Ráiteas		Iompórtáil Shofheicthe	Iompórtáil Dhofheicthe	Easpórtáil Shofheicthe
Mairteoil Éireannach a dhíoltar sa Bhreatain				
Éireannaigh ar saoire sa Spáinn				
Carranna Gearmánacha a dhíoltar in Éirinn				

- (ii) Tá a lán Cuideachtaí Ilnáisiúnta (CINanna) tar éis aistriú go hÉirinn le blianta beaga anuas. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a measann na cuideachtaí seo gur suíomh tarraingteach í Éire chun gnólacht a bhunú ann.

1.
2.

- (iii) Tá cuid de na CINanna sin ag smaoineamh anois ar aistriú amach as Éirinn. Mínigh cúis **amháin** a n-aistreoidís go tíortha eile.

(c)

Arna chur in oiriúint ó *cso.ie*

- (i) Úsáid an t-eolas sa bharrachairt thuas le rá cén bhliain ina raibh an ráta boilscithe ab airde ann.

Bliain:

- (ii) Mínigh cúis **amháin** a mbíonn boilsciú ann.

Tá an costas maireachtála ag cur iallach ar thomhaltóirí a bheith níos inbhuanaithe.

Arna chur in oiriúint ó *The Irish Times*

- (iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhealach ar féidir le tomhaltóirí a bheith níos inbhuanaithe nuair a bhíonn earraí agus seirbhísí á gceannach acu.

1.
2.

Tháinig Scéim Éarlaise agus Aisíoca na hÉireann i bhfeidhm i mí Feabhra 2024. Nuair a thugann tú ar ais buidéal plaisteach nó canna alúmanaim/cruach ar a bhfuil lógó Re-Turn, faigheann tú d'éarlais iomlán ar ais.

Arna chur in oiriúint ó *re-turn.ie*

(iv) Mínigh **dhá** mhíbhuntáiste do ghnólacht a bhaineann leis an Scéim Éarlaise agus Aisíoca.

1.
2.

(v) Tabhair breac-chuntas ar thairbhe **amháin** don tsochaí a bhaineann leis an Scéim Éarlaise agus Aisíoca.

Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Ná scríobh ar an leathanach seo

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt orthu, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche an mheasúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir Alt 53(5) den *Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí – Comhleibhéal

Staidéar Gnó

Dé Luain 9 Meitheamh

Tráthnóna 1:30 - 3:30